

ZAPAD 2017

Door: Victor A.C. Remouchamps. (Luitenant-kolonel der Artillerie(b.d.)

Politiek en militair analist

24 augustus 2017.

Inleiding

In het artikel *“Buigen of Barsten”* is het belang van ZAPAD 2017 in de periode 14-20 september 2017 voor de ontplooiing van een Russisch garnizoen in de omgeving van Ostrovets belicht. Een garnizoen met een vier dimensioneel karakter op 16 kilometer van de grens met Litouwen, gevuld met een gevechtseenheid van ongeveer 300 man, beschermd door ‘defensief’ georiënteerde luchtverdedigingseenheden met geavanceerde verreikende opsporings- en volgradar-apparatuur. Meer informatie over de samenstelling van de eenheid is nog niet beschikbaar, doch de verwachting is dat deze eenheid niet alleen uit infanterie-eenheden zal bestaan, maar zal worden aangevuld met eenheden met een ‘aanvullende’ defensieve taak. Defensief, een term die geleet op de mogelijkheden in Rusland blijkbaar een andere betekenis heeft dan in het Westen. Namelijk het intercepteren en manipuleren van NAVO-communicaties en in voorkomend geval het met raketten niet-Russische luchtplatformen aan te grijpen om de ‘veiligheid van het garnizoen’ te waarborgen. Het duidt eerder op een actieve dan op een passieve opdracht. Heel geruststellend zal het in de oren van de doorsnee Litouwer niet klinken.

Bekende oefeningsopzet

Onder druk van de regering in Minsk is de oefening weliswaar afgeslankt,¹ maar door parallel aan de manoeuvres op Belarus territorium ook op eigen grondgebied een aantal oefeningen in synergie en harmonie te laten verlopen, kan Moskou toch een aantal geopolitieke wensen van Poetin op militaire uitvoerbaarheid toetsen.

De opzet en uitvoering van ZAPAD 2017 vertonen veel

overeenkomsten met de KAVKAZ 2008 die in het grensgebied met Georgië plaatsvond en tot de annexatie van Abchazië en Zuid Ossetië heeft geleid. Aan deze oefening, gepland en geleid door het Militaire District Zuid, namen volgens Moskou *slechts* 8000 militairen van het 58ste Leger (Militaire District Zuid) hoofdkwartier in Rostov aan de Don) deel. Vrijwel alle aanwezige eenheden kregen plotseling opdracht om het buurland Georgië binnen te vallen en die amper 8000 man (minus) slaagden er in om binnen vijf dagen niet alleen de twee

eerder genoemde regio's te bezetten, maar ook door te trekken tot een paar kilometer van de noordrand van de Georgische hoofdstad Tblisi. Na de bezetting van de beide regio's voerde Poetin de druk dermate op dat - gesteund door Moskou-adepten onder de media - hij erin slaagde de publieke opinie tegen president Saakasjvili te doen keren en hem te dwingen af te treden. Door de inval in Georgië sloeg Poetin twee vliegen in een klap: stoppen van het Georgisch aanschurken tegen het Westen en een springplank naar Armenië en Azerbeidzjan om die twee staten in een politieke houdgreep te kunnen nemen. Stap voor stap zou Moskou zijn invloed zonder veel ruchtbaarheid kunnen uitbreiden om de gehele regio onder haar invloed te brengen en controle te krijgen op de doorvoer van olie en gas uit de Kaspische Zee regio naar Europa.

Oefenende Russische eenheden tijdens de oefening ZAPAD 2017

Foto: Snapshot van RFE/RL video

Poetins groeiende wrevel over Lukashenko's uitspraken omtrent de Russische rol in het oosten van de Oekraïne, diens reserve tegen een Russische luchtmachtbasis in het grensgebied met de Baltische staten, diens flirtage met het Westen en zijn pogingen om Westerse goederen als Belarus-producten op Russische markten te slijten. Voorts het verwijt dat Lukashenko, ondanks de stroom Russische roebels en zwaar gesubsidieerde gas- en olieleveranties, zijn dankbaarheid op een aparte manier toont. En tevens de voortdurende accentuering van de eigen cultuur, identiteit en taal van Belarus.

Allemaal ontwikkelingen die Poetin in het

verkeerde keelgat geschoten zijn en aldus onderstrepen dat door de koerswijziging van Lukashenko de broederliefde tussen Moskou en Minsk tot het nulpunt is gedaald.

Moskou laat niets aan het toeval over

Het lijkt er sterk op dat ZAPAD 2017 een *déjà vu* zal worden van KAVKAZ 2008. Signalen dat het die kant op gaat zijn de afgelopen maanden duidelijk herkenbaar. Reshetnikov² publiceerde in februari 2017 een artikel met de titel "*Terugkeer in het Rijk*" die veel leek op Nazi-teksten uit de jaren '30, waarin werd aangedrongen om voormalige Duitse gebieden "*Heim ins Reich*" te krijgen. Het resultaat daarvan is bekend. Rusland heeft bovendien afgedwongen dat een "kleine beveiligingseenheid" wordt gestationeerd bij het dorpje Ostrovets, waarbij de term *kleine* in dezelfde orde van grootte geplaatst moet worden als het veronderstelde defensieve karakter van de luchtverdediging die ter bescherming van het garnizoen bij Ostrovets wordt ontplooid.

Dat kleine beveiligingsdetachement is 300 man sterk en op papier afkomstig van de Russische Nationale Garde uit Sint Petersburg. Waarom op papier? Omdat in Sint Petersburg een kernstaf zit, gevuld door een paar officieren. Dat kleine detachement wordt versterkt met luchtverdedigingsmiddelen, voorzien van doelopsporings- en volgcapaciteit. In de voorbereidingsfase van ZAPAD 2017 is de complete generale staf van de Belarus krijgsmacht in een Russisch 'oefeninghoofdkwartier' opgenomen, waarbij de gehele commandovoeringprocedure van alle beschikbare en inzetbare Belarussische eenheden

door hun Russische broeders op de voet gevolgd kan worden. In het kader van de oefening wordt ook in het kader van de samenwerking de inlichtingencapaciteit van Belarus als essentieel onderdeel van de oefening door de Russische collega's 'overgenomen'.

Het onlangs afgesloten verdrag tussen de Russische Federatie en Belarus voor een sterkere integratie van de luchtverdedigingssystemen van beide landen zal tijdens de oefening in praktijk worden getoetst op effectiviteit. De vraag is of gezien de enorme inspanningen en daarbij behorende geld-, personeel en logistieke stromen, die luchtverdedigingparaplu weer ontmanteld zal worden dan wel operationeel blijft. In navolging van het verwijt dat Westerse producten als Belarus-producten op de Russische markt zijn gebracht, worden grensovergangen tussen Rusland en Belarus bemand door Russische KGB/FSB functionarissen om de 'smokkel' van Westerse producten te stoppen en te voorkomen.

Hier onder en aantal opnamen door Inform Napalm gemaakt in de afgelopen weken. Russisch materieel dat tijdens de oefening ZAPAD 2017 zal worden ingezet.

BMP 1: amfibische APC Inf. Gev vtg. Gew 13.2 t bew 73mm 2A28 GROM kn. en lanceerinrichting voor ATGM motor UTD-20 15.8 L diesel 300pk

SP 152: self Propelled art 152mm ook wel 2S3 (Akatsiya) genoemd. Ontwikkeld als tegenhanger van US M109 Bew 152.4mm kn bereik conventionele munitie 18.5km RAP (Rocket Assisted Projectile 24km nevenbewoening 7.62mm PKT MG motor V59 diesel 520 PK

Daarvoor staan een aantal MT-LB's. Is een multi purpose amf gev vtg. Kan ook voor transport voor munitie en brandstof worden gebruikt. Mogelijk hier in combi met art voor mun. Kan evt R-voor voorzien zijn van een ronde koepel met daarin een 7.62mm PK MG. Motor YaMZ 238 V8 diesel 240PK gew. 11.9 t.

BTR 80 amfibische APC. Inf Gev vtg. Amf 8x8 APC voorzien van een 360 gr draaibare koepel met daarin geplaatst een 14.5 mm KPVT MG. Secundair een 7.62mm PKT MG. Motor kamAZ-7403 260 PK diesel. Gew 13.6 ton infanterie groep. Kom in veel landen voor in verschillende varianten waardoor ook de benaming enigszins kan verschillen. Bv. Estland BTR80 UNSh

BMD 1 amf APC in gebruik bij Luchtlandings ehdn. Kan per parachute worden gedropt. Gew. 7.5 t motor 15.9 l diesel 241 PK. Kent vele varianten. Deze heeft geen gev toren met kn. Mogelijk is dit de BMD 1 KSH comms vtg.

T72. Een van de zeer vele varianten . Hoofd bew. 125mm 2A46M kn. Secundair 12.7 NSVT AA MG (tegenhanger van onze 12.7 mm Cal.50 maar niet uitwisselbaar) en 7.62 Coax PKT 41.5 t motor V12 780 PK.

Kamaz zware vau. Waarschijnlijk de Kamaz 5350 (Mustang) V8 diesel 280PK belading 7325kg

In het zuiden van Belarus is tegen de Oekraïense grens een nieuwe spoorlijn aangelegd, wat ook in de voorbereidingsfase van KAVKAZ in 2008 het geval was. Die spoorlijn werd toentertijd gebruikt bij de inval in Georgië. Binnen het raamwerk van de ZAPAD 2017 kan Moskou ook Russische militairen ontplooiën in de Donbas. De internationale inlichtingenorganisatie *Inform Napalm* constateerde in augustus, dat in het grensgebied met Oekraïne de opvoer van Russisch materieel in volume en frequentie sterk was gegroeid. Signalen dat een troepenopbouw aan de grenzen van de Oekraïne al in gang is gezet.

Daarom moet het niemand verbazen dat voorbereidingen voor een gelijksoortig scenario als voor de inval in Georgië al maanden geleden in Belarus vrijwel voltooid is.

De geïnteresseerde lezer is middels een aantal artikelen daarover geïnformeerd³ en gewaarschuwd voor de eventuele gevolgen voor de Baltische staten en de aan Rusland en Belarus grenzende NAVO-lidstaten. In de Europese hoofdsteden bleef het echter akelig stil. Geen beweging, geen geluid, geen actie.

ZAPAD 2017 om het Russische huis op orde te krijgen?

Het is inmiddels wel duidelijk geworden dat ZAPAD - net als KAVKAZ - door de getroffen voorbereidingen zich niet zal beperken tot een oefenscenario op operatief en tactisch niveau, maar zich ook op het strategische niveau zal gaan bewegen. Moskou heeft de voorbereidingen voor een sprong voorwaarts op het grondgebied van één van de buurlanden al afgerond. Het zal - zoals al vaker is vastgelegd in artikelen - meewarig kijken naar de dappere uitstraling van NAVO-eenheden die in Litouwen proberen uit enkelvoudige eenheden een samengebundelde geloofwaardige gevechtskracht te creëren. Het deert

Moskou nauwelijks, wetende dat die getalsmatige 4000 man geen partij zijn voor de eenheden die het grondgebied van Belarus in de periode eind augustus-begin september zullen opstomen.

Binnen de context van een oefening militairen en materieel binnenkruien om het geheel in 2018 *up and running* te hebben, geeft een indruk van het dedain waarmee Moskou naar de worsteling van diverse NAVO-lidstaten in Litouwen kijkt om een brigade op de been te brengen. Het gebeurt allemaal onder de neuzen van Berlijn, Parijs en Brussel. Doch het heeft er alle schijn van dat die te druk bezig zijn met het pamperen van migranten en de daarmee samenhangende groeiende frequentie van moslimaanslagen in West Europa. In die hoofdsteden staat bij het loket 'Neutraliseren van Russische agressie' al maanden een bordje met de tekst "ben even weg, kom zo terug". Triest, maar waar!

---

¹ 13.000 man betreft, waarvan 3000 Russen en 680 militaire eenheden waarvan 280 Russische eenheden. Dat volume verschilt niet veel van het volume in 2013.

² Leonid Petrovich Rshentnikov is een gepensioneerde luitenant-generaal en KGB-maatje van Poetin, die tijdens zijn actieve dienst het Russische "Head of an informational-analytical Department" was. Uitspraken zoals deze kunnen alleen maar gepubliceerd worden met toestemming van het Kremlin.

³ "Wacht auf Verdammt dieser Erde" (4 maart 2017). "Oplaaierende bosbranden in Oost Europa" (20 maart 2017), "Belarus, springplank naar de Baltische regio" (6 juni 2016).